

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

353. Quid sit, & quot modis contrahatur bigamia interpretativa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

consummatum patitur defectum in significatione sacramentali, matrimonio aliàs propria, quã nimirum juxta Apostolum ad *Ephes. 3.* significat arctissimam Christi per incarnationem conjunctionem cum Ecclesia tanquam unica sponsa, eaque virgine ab alio non assumpta; hanc enim, cum per illud dividatur caro in plures, repræsentrare aptum non est.

2. Respondeo ad secundum: esse triplicem, veram, interpretativam, similitudinariam.

Quæstio 352. Quid sit bigamia vera?

1. Respondeo: vera est, dum quis successivè cum duabus validè contraxit, & cum utraque consummavit matrimonium. *c. fin. d. 26. c. de bitum. de bigamis non ord. sive utramque ante, sive unam ante, & alteram post, sive etiam utramque post baptismum duxerit. Sanch. de matr. l. 7. d. 83. n. 9. Suar. de cens. d. 49. f. 6. nu. 10. cum ex una parte hæc irregularitas non sit inducta in poenam alicujus delicti, adeoque non remittatur per baptismum: ex altera verò parte etiam matrimonium contractum ante baptismum, licet non sit sacramentum, aptum tamen sit ex institutione sua significare (etsi minus perfectè, ac dum est sacramentum) conjunctionem illam Christi, adeoque iteratum patitur illum defectum hujus significationis. Sanch. loc. cit. num. 14. Pirh. ad tit. de Bigam. non ordinand. n. 6. & 7.*

2. Unde jam ad hanc, uti & ad omnes alias bigamiae species requiritur copula carnalis cum pluribus (sine qua matrimonium nullum aptum est significare illam Christi cum Ecclesia conjunctionem, adeoque nec pati dictum significationis defectum. Pirh. ad tit. de bigam. non ord. n. 1. nec consequenter inducere irregularitatem. Sanch. de matr. d. 83. num. 4.) eaque perfecta per commixtionem corporum, seu immisionem seminis (per quam solam consummatur matrimonium, ac demum vir & mulier fiunt una caro. Sanch. loc. cit. num. 6.) ita ut sine hac perfectione copula in foro conscientiae non inducatur bigamia, aut irregularitas; secus ac in foro externo propter perfectè copulae praesumptionem. Zoëf. ad eund. tit. n. 3. citans Sanch. loc. cit. & Avilam de Cens. p. 7. d. 8. dub. 1. Requiritur secundo ut plures cognoverit uxores; ex eo enim, quòd plures habuerit & cognoverit concubinas sive ante, sive in, sive post matrimonium, non contrahitur bigamia; ejusque irregularitas, *c. quia circa. de big.* cum tale matrimonium adhuc sit maritalis conjunctio unius viri cum unica ab alio non assumpta, & divisio quidem carnis in plures, sed non affectu maritali, adeoque non patitur defectum memoratæ significationis; per fornicariam verò conjunctionem significari non possit conjunctio Christi cum Ecclesia, adeoque in hac locum habere nequeat defectus ille significationis. Pirh. num. 4. citans Sanch. l. 7. de matrim. d. 83. num. 3. Nec obstat, quòd concubinitus sit signum majoris incontinentiae; cum adæquata & primaria ratio, cur bigamus sit irregularis, & removeatur ab Ordinibus non sit incontinentia, sed defectus, quem patitur in significatione sacramentali matrimonium secundum. AA. idem cum communi. Quamvis etiam matrimonium initum cum pluribus, quatenus inducit vinculum indissolubile, & statum perpetuum, sit signum incontinentiae magis diuturnae, firmissque inhaerentis. Vivian. in ratione juris Pontif. ex D. Thoma.

P. Leuren. Fori Benef. Tom. 1.

Quæstio 353. Quid sit, & quomodo contrahatur bigamia interpretativa?

1. Respondeo: est ea, quæ per juris interpretationem & fictionem censetur talis, etsi ipsa non sit reiteratio matrimonii. Pirh. num. 8. Contrahitur quatuor modis. Primò dum quis in uxorem ducit, & cognoscit viduam à priore viro suo cognitam, (secus si ducat à priore viro incognitam, vel alteram post priorem à se incognitam. sumitur ex *c. debitum. de bigam. non ord.*) aut etiam non viduam, prius tamen corruptam ab alio (secus si ducat à se tantum extra matrimonium cognitam. *cit. c. debitum. Sanch. loc. cit. num. 14. cum mulier talis non dividerit carnem in plures; quin & matrimonium cum illa retrahatur, seu fingatur initum tempore, quo deflorata fuit, adeoque talis per jurisdictionem censetur virgo. Sanch. loc. cit. & textus *c. unici. de cler. conjug. in 6.* Requires ad evitandam bigamiam, ut ducta in uxorem sit virgo, in dicto sensu solum id requirat, nimirum ut non sit corrupta ab alio. Gloss. in *cit. c. debitum. v. divisit. Pirh. num. 11. c. maritum. d. 33. c. curandum. v. precipimus. c. si quis viduam. 13. & 15. d. 34. censetur enim talis divisisse carnem suam in plures ex eo, quòd per copulam maritalem fiat una caro cum ea, quæ verè carnem suam divisit in plures. Sanch. loc. cit. d. 84. n. 1. apud Pirh. num. 8. Tenetque id ipsum, etiam si vir ignoraverit esse viduam, vel ab alio corruptam; aut etiam mulier per vim fuerit corrupta: quia, ut dictum aliquoties, irregularitas bigamiae non oritur ex culpa vel infamia personæ, sed ex defectu significationis sacramenti matrimonii. Sanch. loc. cit. num. 15. Pirh. num. 10. Porro cur potius incurratur hæc bigamia interpretativa ab eo, qui ducit corruptam, quam ab eo, qui corruptus cum pluribus sine affectu maritali ducit virginem. Vide Suar. de Cens. d. 49. f. 3. num. 9. Sanch. loc. cit. Pirh. num. 13.**

2. Secundo, dum quis, quam duxit virginem, postquam adulterata est, cognoscit carnaliter. *c. si cuius. d. 34.* etiam si ignoravit fuisse adulteratam, aut vi oppressam ab adultero. Sanch. loc. cit. num. 17. Pirh. num. 14. cum communi.

3. Tertio, dum Clericus post primam uxorem, quã duxit virginem, sacros Ordines suscepit, & dein aliam duxit invalidè, & affectu maritali cognovit; Etsi enim talis bigamus non sit reipsa (cum enim secundum illud matrimonium nullum sit, adeoque nec sacramentum, non potuit pati defectum significationis sacramenti) habendus tamen est quasi bigamus, & est irregularis propter affectum intentionis cum opere subsequuto; quia nimirum, quantum in ipso fuit, voluntariè secundum matrimonium contraxit, & consummavit. *c. nuper. de bigam. non ord.* Licet autem in hoc casu expressè solum de Clericis in sacris constitutis sit sermo, extenditur tamen idem etiam ad Clericos in minoribus tantum constitutos, quin & ad laicos, ut & hi interpretativè sint bigami, & hinc irregulares dum duo contraxerunt matrimonia, unum de jure seu validè, alterum de facto seu attentatum, hoc est invalidè (sive primum fuerit invalidum, & secundum validum; sive primum validum, & secundum invalidum. Pirh. num. 16. citans Avil. d. 8. dub. 1. not. 2.) Sanch. loc. cit. num. 3. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 6. num. 5. Pirh. loc. cit. cum communi. Licet enim aliàs non incurratur irregularitas, nisi in casibus in jure expressis, hic tamen casus satis

L 3

intel-

Intelligitur expressus cit. *c. nuper*, utpote generali ratione ibi expressa cadente quoque in laicos. Fagn. in *c. ult. de bigam. non ord. n. 44.* Pirh. loc. cit. contra Laym. loc. cit. *c. 6. num. 5.* & in *c. nuper. n. 4.* eò quòd constitutio illa *c. nuper.* facta sit in odium talium, Clericorum constitutorum in sacris, idè que strictè interpretationis. Qui tamen etiam fateretur, in praxi tales, etiam laicos, habendos esse pro bigamis & irregularibus, eò quòd licet irregularitates aliquæ, & censura jure scripto expressa non sint, per diuturnam tamen universalis Ecclesiæ consuetudinem, præsertim accedente auctoritate, & consensu DD. introduci possint.

4. Quarto dum quis duo contraxit matrimonium de facto, hoc est ambo invalida propter eandem rationem. Sanch. loc. cit. Suar. loc. cit. *f. 2. num. 11.* Navar. in *man. c. 27. num. 295.* quantum enim est ex parte & intentione, talis utrumque matrimonium contraxit, adeòque quantum est ex parte talis, significatio sacramenti deficit in secundo. Pirh. num. 17. Præter hos modos incurri bigamiam interpretativam vult Suar. loc. cit. *sect. 3. n. 3.* dum quis semel tantum matrimonium contraxit invalidè cum vidua vel corrupta ab alio. Idem sentire videtur Fagn. ad *c. ult. de bigam. n. 40.* & seq. dum tenet Clericum constitutum in sacris (idem extendit ad laicum impeditum impedimento dirimente) adeòque invalidè contrahentem cum vidua, vel alia prius corrupta ab alio, potius incurere bigamiam interpretativam, quam similitudinariam, ex eo, quòd non ob defectum significationis sacramenti, adeòque non propterea, quòd ad similitudinem veri bigami celebravit duplex matrimonium, unum spirituale cum Christo per votum continentia, alterum carnale, ut cum Navar. volunt alii, sed propter affectum intentionis, quà quantum est de se contraxit cum vidua vel corrupta matrimonium, subsequente copulâ, incurrit irregularitatem. Contrarium sentientibus Sanch. loc. cit. Avila loc. cit. *dub. 1. §. sequitur secundo. & c.* eò quòd id nullo jure expressum sit, uti & propterea plures alia bigamiæ interpretativæ species, quas aliqui afferunt, saltem in praxi tenendæ & observandæ non sunt. Pirh. n. 18. vide Laym. ad *c. nuper. num. 4.* De cætero tamen modo quarto & tertio non contrahitur interpretativa bigamia, dum utrumque matrimonium, vel in priori casu unum invalidum contrahitur bonâ fide, seu cum justa ignorantia impedimenti dirimentis, eò quòd hæc duæ species bigamiæ non ob defectum significationis sacramentalis, sed ob delictum incurrantur. Sanch. loc. cit. *num. 6.* quem sequitur Pirh. loc. cit. contra Suar. loc. cit. *num. 8.* satis probabiliter sentientem contrarium, eò quòd velit incurri in his casibus bigamiam, non quidem ob culpam, sed propter publicum signum incontinentiæ, vel ob similitudinem defectus significationis sacramenti. Item non incurruntur hæc species bigamiæ, dum alterum matrimonium contrahitur fictè, seu absque consensu, eò quòd deficiente hoc consensu, copula dein (quod tamen requiritur ad bigamiam. Arg. *c. nuper.*) non habeatur affectu maritali. Avila loc. cit. *dub. 1. §. 2.* apud Pirh. contra Suar. *num. 10.* qui putat sufficere exteriorem illum consensum, qui nunquam deficit.

Quæstio 354. Quid sit bigamia similitudinaria?

R Espondeo: ea est, dum Clericus in sacris constitutus, vel etiam religionem professus cum unica virgine invalidè contrahit matrimonium secutâ copulâ. *c. 1. & 2. qui Clerici v. roventes matrim. celeb. possint. c. sane. de Cler. conjug. & c. quot. 27. q. 1.* Ratione hæc similitudinaria in hoc consistente, quòd astricto voto soleoni castitatis emisso in professione, vel susceptione Ordinis, censetur similitudinario, seu spirituali quodam matrimonio cum Christo & Ecclesia conjunctus, adeòque si postea invalidè ducat aliam licet virginem propter affectum ad alias nuptias cum secuto opere carnali, & vel hinc propter similitudinem quandam cum vero bigamo habeatur irregularis, quidquid sit de nomine, utrum hæc irregularitas in SS. Canonibus expressa vocanda sit bigamia similitudinaria ob dictam similitudinem cum vera, ut vult Sanch. loc. cit. *d. 85. num. 5.* live non; eò quòd dum ea irregularitas exprimitur in jure, nulla fiat mentio bigamiæ, ut vult Laym. cit. *c. 6. n. 6.*

Quæstio 355. An ergo bigami tam interpretative & similitudinariæ, quam verè tales sint ineligibiles & impropromovibiles?

R Espondeo affirmativè: sunt enim irregulares, & prohibentur suscipere Ordines, & in susceptionis ministrare. *c. 2. & seq. d. 26. cap. præcipimus. & seq. d. 34. c. unico. de bigamis. in 6to.* Vide Laym. cit. *c. 6.* Suar. de *Cens. d. 49. f. 5. nu. 3.* Intelligendum id ipsum etiam de Clericatu, ita ut Clerici fieri nequeant. *c. si quis viduam. d. 50.* Laym. ad *c. 1. de bigam. num. 3.* Quia & bigami (non tantum veri, sed & interpretativè tales, etiam citra extensionem textus, cum & de iis agatur cit. *c. quisquis. Zoel. de bigam. n. 15.* Pirh. *num. 23.* Suar. loc. cit. *num. 5.* ubi tamen addit in materia odiosa contrariam opinionem, quæ favorabilior est, practicè servari posse, maxime, quoad penam privationis omnis privilegii clericalis, quæ extendi non debeat ad bigamos latè & improprie tales, & ita tenet Fagn. in *c. ult. de big. num. 22.* & seq.) hoc ipso, seu ipso facto, nullâ consuetudine contrariâ obstante, carent omni privilegio clericali. *c. quisquis. d. 84. & c. unico. de big. in 6to.* ita ut tonsuram, & habitum clericalem deferre prohibeantur sub anathemate (intellige sententiæ non latæ, sed ferendæ, Pirh. *num. 23.*) sintque subiecti jurisdictioni fori secularis, & immunes ab excommunicatione eos percutientes. cit. *c. quisquis. & c. unico.* Gl. *ibid. v. omni privilegio.* Quod tamen locum habet tantum in Clericis positus in minoribus tantum cit. Gloss. Clerici enim in sacris constituti, donec degradentur, non privantur clericali privilegio, sed gaudent habitu & tonsurâ, privilegio fori & canonis, idque ob reverentiam SS. Ordinum. Zoel. loc. cit. Suar. loc. cit. *num. 7.* Neque etiam per bigamiam similitudinariam amittuntur privilegia clericalia, etiam respectu Clericorum constitutorum tantum in minoribus. Suar. loc. cit.

Pirh. num. 24.

* * *

* * *

* * *

Quæstio